O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY ... INV.№

Ислом КАРИМОВ:

МУСТАҚИЛЛИК ШАРОИТИДА ЯШАШ, ИШЛАШ КЎНГИЛГА БИР ОЛАМ ҒУРУР ВА ШУКУҲ БАХШ ЭТИБГИНА ҚОЛМАЙ, ҲАР БИР ВАЗИР, РАҲБАР, ҲАТТО ОДДИЙ ФУҚАРО ЗИММАСИГА УЛКАН МАСЪУЛИЯТ ҲАМ ЮКЛАЙДИ...

Шу азиз Ватан — барчамизники

Ózbekiston ovozi

O'ZBEKISTON XALQ DEMOKRATIK PARTIYASINING SIYOSIY-IJTIMOIY GAZETASI

2000 YIL 8 AVGUST SESHANBA № 90 (26.640)

МИЛЛАТ ОЗОД — ЮРТ ОБОД, ИСТИҚЛОЛ, БЎЛ ТОАБАД!

Мустақиллик 1991 9 2000

ЁШЛИК ГУЛШАНИ

Шодмон СУЛАЙМОН, Навоий вилояти, 19 ёш:

— Эски тузум миллатни еб тугатмоқчи эди. Чўлпонлар қалқон бўлди. Бугун ўзини асраб қололган буюк шоирларимиз 60-йиллардаёқ озодликни соғиниб ёзишган эди. Ҳозирги авлод эса озодликни асраш учун ёниб куйлаши керак. Озодлик ҳам муҳаббат каби ўлмайдиган мавзу.

Насиба ЮСУПОВА, Хоразм вилояти, 20 ёш:

— Тарих — одил устоз. Сабоғи исён, яъни бизнинг ҳурриятимизга қарши боргувчиларга айтадиганим: Тўмарис, Жалолиддин, Темурлар қони иpқимизда оқмоқда. Улар бизни уйғотди. Шу боис биз ўз Президентимиз атрофида жипслашдик. Энди озодлик қўлдан кетмайди.

Жиззахнинг сўлим боғларида уч кунлик шеър байрами, адабиёт айёми бўлиб ўтди. Мамлакатимизнинг турли жойларидан келган 40 нафарга яқин ёшларнинг анъанавий адабий анжумани ўтказилди.

Бунда бир уйғунликни сезасиз — боғлари тўкин бўлди Ўзбекистоннинг...

Уларни эшитиб кўзингга ёш келади. Ҳар биттаси битта Ўзбекистон. Ҳар биттаси ўзини Абдулло Ориф бўлишга чоғлаган. Ҳар бири адабиёт юкини кўтараман дейди — Чўлпоннинг руҳи мададкор бўлсин дейди, Навоий бобомизни устоз деб билади. Нима десак-да, уларнинг кўнгли тоза, кирланмаган. Айланайин қизим, ўғлим ёки синглим — Сен ўзбекнинг овози, Ўзбекистоннинг парвози деб манглайидан ўпгинг келади.

Шеър ёзиш осонмас! Лекин, ёшларимиз шу йўлда собит.

Демак, адабиёт бор — миллат бор! Зўрларимизнинг изи ёниқ. От изини той босмоқда.

Зомин мактабининг анъанавий IV ёш ижодкорлар анжумани дунёни илм нури билан ёритган маърифатли Ўзбекистон адабиётининг кенжатойларини кашф этди. Улар орасида мактаб ўқувчилари ҳам талайгина. Йўқ, ижодда кекса, ёш деб айримчалик қилишмайди. Ижодда ижодкор бор. Ижод қилган қолади.

Айрим ука-сингилларимиз шеър ўқигач, руҳиятимизда чақмоқ чаққандай бўлди. Абдулло Ориф ҳаяжонланди. Жуманиёз Жабборов ҳайратга тушди. Муҳаммад Юсуф севиниб ўрнидан туриб кетди. Турсунбой Адашбоев ҳамда Сафар Барноларнинг дилини ёруғ нурлар илиқ этди.

Беҳзод ФАЗЛИДДИН, Наманган вилояти, мактаб ўқувчиси:

— Ниятим шу элга ўлмайдиган сўз айтиш. Шукр, истиқлол бизга нисбатан тўсиқ бўладиган барча ғовларни олиб ташлади. Бу — ҳамма-ҳамма нарсадан кўра энг улуғ инъомдир. Катта имконият, демакдир.

Малика ЭШМОНОВА, Қашқадарё вилояти, мактаб ўқувчиси:

— Дадам ва ойим ўқиган дарсликларни варақлаб чиқдим. Шўро тузумини кўкларга кўтарган шеърлар кўп экан. Сўрасам, улар бизни алдашган дейишди. Ёлғончи адабиёт ёлғончи тузум билан бирга йўқолиб кетар экан.

Неъмат КАТТАБЕК, Жиззах вилояти, 19 ёш:

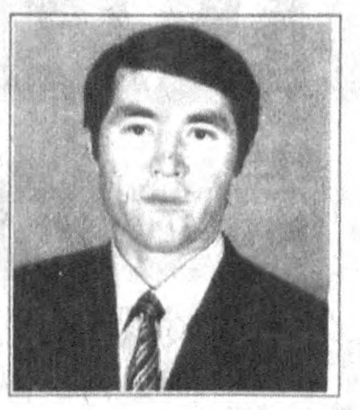

— Чалғимаган адабиёт халқ йўлига машъал бўлади. Энди бизни ҳеч бир мафкура адаштиролмайди. Ўз мафкурамизни яратаяпмиз. Бу — ёруғ келажагимиз сари йўл олдик, дегани.

МУСТАҚИЛЛИК МАНЗАРАЛАРИ:

САМАРҚАНД ВИЛОЯТИ

Тоҳир НОРҚУЛОВ (ЎзА) олган суратлар.

Партиямиз ташкилотлари фаолиятини ёритишда давом этамиз.

ХДП ХАБАРЛАРИ

ШУ КУНЛАРДА:

Ўзбекистон ХДП Сирдарё туман кенгашида ўтказилган партия фаоллари йиғилишида ХДП Марказий Кенгаши масъул ходими С. Усмонов партия ташкилотлари фаолиятининг ҳозирги даврдаги устувор йўналишлари тўғрисида маъруза қилди. Йиғилишда Сирдарё вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари А. Примқулов қатнашди ва сўзга чиқди.

Мана шундай фаоллар йиғилиши Тўрақўрғон туман партия кенгашида ҳам бўлиб ўтди. Унда Наманган вилоят партия кенгаши иккинчи котиби О. Охунов маъруза қилди.

***

Уйчи туман партия кенгаши, «Маҳалла» ва «Камолот» жамғармаларининг туман бўлимлари билан биргаликда, «Соғлом авлод» йилига бағишлаб, 14 ёшгача бўлган ўсмирлар ўртасида футбол мусобақалари ўтказди. Мусобақада ғолиб бўлган «Уйчи» қишлоқ фуқаролар ва «Гулбоғ» маҳалла фуқаролар йиғинлари футбол жамоалари кўчма кубок ҳамда ҳомийлар совғаларига сазовор бўлдилар.

***

Наманган туман партия кенгаши туман «Ёшлар маркази»да «Чоршанба оқшомида» ёшлар-шоу базмини ўтказди. Кечада иштирок этган 350 дан зиёд ёшлар мириқиб дам олдилар. Айниқса, «Туркистон» ширкат хўжалиги бадиий ҳаваскорларининг чиқишлари кўпчиликка манзур бўлди.

***

Чуст шаҳрида «Камарсада» савдо марказининг очилиш маросими бўлиб ўтди. Мазкур тадбирни ўтишида ХДП Чуст туман кенгашининг алоҳида хизмати борлигини таъкидлаш ўринли.

***

Мамлакат мустақиллигининг 9 йиллиги муносабати билан ХДП Бухоро шаҳар кенгаши ва «Бухоротекс» ҳиссадорлик жамияти меҳнат жамоаси ҳамкорликда фаоллар учрашувини ўтказди.

***

Олтинкўл туман партия кенгаши ташаббуси билан, «Оила ва низо» мавзусига бағишланган, учрашув ўтказилди. Унда маҳаллалар оқсоқоллари, қишлоқ фуқаролар йиғинлари раислари ва ХДП бошланғич ташкилотлари котиблари иштирок этдилар.

***

Чимбойда, туман ҳокимлиги, ХДП туман кенгаши, «Камолот» ва «Соғлом авлод учун» жамғармалари туман бўлимлари ташаббуси билан, истиқлолнинг 9 йиллигига бағишлаб, «Мустақиллик нуридан ёришган ўлка» мавзуида, адабий кеча бўлиб ўтди.

***

Нукусда ХДПдан сайланган шаҳар Кенгаши депутатларининг йиғилиши бўлди.

***

Кун тартибида Ўзбекистон ХДП кенгашлари, бошланғич ташкилотлари ва улар сафини мустаҳкамлашга бағишланган йиғилишлар Косонсой ҳамда Чортоқ туман партия кенгашларида бўлиб ўтди.

***

ХДП Қўқон шаҳар кенгаши, шаҳардаги нодавлат ва нотижорат ташкилотлари билан ҳамкорликда, «Оила ва ҳуқуқ» мавзусида семинар ўтказди.

***

Марғилонда, ХДП шаҳар кенгаши ташаббуси билан, барча маҳалла гузарларида шахмат бўйича мусобақа ўтказилди. Ғолиблар шаҳар партия кенгаши совғалари билан тақдирландилар.

ХДП шаҳар кенгаши фаоллари ҳаракати билан «Зуҳро» маҳалласида, Ўзбекистон мустақиллигининг 9 йиллигига бағишланган, «Марғилон оқшомлари» номли тадбир ўтказилди.

Бу борада, ХДП Жиззах, Навоий, Сурхондарё, Қашқадарё, Хоразм вилоятлари кенгашлари томонидан, маълумотлар берилмаганлигини қандай изоҳлаш мумкин? Ёки бу вилоятлардаги партия ташкилотлари томонидан ҳеч қандай тадбирлар ўтказилмаяптими?

■ **Ўзбекистон ХДП МК матбуот хизмати**

СУҲРОБЖОН СОВРИНДОР БЎЛДИ

Яқинда Беларуснинг Витебск шаҳрида бўлиб ўтган «Славян бозори» қўшиқ фестивалида 24 мамлакатдан вакиллар қатнашиб, ўз маҳоратини намойиш этди. Фестивалда катта ёшли санъаткорлар билан бир қаторда, 15 мамлакатдан келган ёш ижрочилар ҳам иштирок этишди. Улар орасида ўзбекистонлик Суҳробжон Кенжаев ҳам бор эди. У фестивалнинг энг юксак совринларидан бири — «Энг жарангли овоз соҳиби» мукофотига сазовор бўлди.

— Ота-боболарим санъаткор ўтган, — дейди унинг отаси Навоий кон-металлургия комбинати ҳузуридаги «Фарҳод» маданият саройи директорининг ўринбосари Муҳиддин Кенжаев. Суҳробжон Навоий шаҳридаги мусиқа мактабининг бешинчи синфида ўқийди. У севган соҳа — скрипкачиликда халқаро миқёсда рақобат кучли. Лекин, унинг жуда тиниқ овози ҳам бор. Шунинг учун у фақат скрипкачиликда эмас, қўшиқчиликда ҳам ўз кучини синаб кўряпти. «Славян бозори» эса унинг учун катта синов бўлди.

Мазкур танловда Суҳробжон ўзбек, рус, италян ва инглиз тилларидаги қўшиқларни ижро этди. Уларнинг барчаси томошабин ва ҳакамлар томонидан қизғин кутиб олинди. Дарвоқе, Суҳробжон пойтахтдаги Мустақиллик майдонида ўтадиган катта байрам томошаларининг болалар иштирок этадиган қисмида «Болаларнинг орзуси» қўшиғини ижро этади. Сўнг у Италияга боради. 2 сентябрь куни Италияда бошланажак «Дунёни қўшиқ қутқаради» халқаро болалар қўшиқ фестивалига таклиф этилган.

■ **Бобур СОБИРОВ (ЎзА)**
Суратда: Суҳробжон Кенжаев

СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИНИНГ ТОЖИКИСТОН БИЛАН ЧЕГАРА ҲУДУДИДА СОДИР БЎЛГАН ВОҚЕАЛАР ХУСУСИДА

Шу йил август ойининг бошларида ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига Тожикистоннинг Сурхондарё вилоятига чегарадош ҳудудларда босқинчи террорчилар гуруҳларининг Сариосиё ва Узун туманларининг ўтиш қийин бўлган тоғли ҳудудларида ўрнашиб олиш мақсадида тўпланаётгани тўғрисидаги хабарлар кела бошлади.

Мазкур хабарлар қайта текшириш жараёнида тасдиқланди. Тожикистон ҳудудидан кириб келаётган ушбу террорчи гуруҳларнинг мақсади Ўзбекистон Республикаси ҳудудида қўпорувчилик ҳаракатларини тайёрлаш ва амалга ошириш, наркотик ва қурол-яроғларни олиб ўтиш йўлларини очиш учун Ўзбекистоннинг чегара туманларида ўтиш базалари, қурол-яроғ, ўқ-дори ва озиқ-овқат омборларини ташкил этишдан иборат бўлган.

Босқинчилар гуруҳлари бунда ўтиш қийин бўлган, шароити мураккаб тоғли жойлар, 4000 метр баландликдаги довонлар, даралар ва табиий ғорлардан фойдаланган. Мазкур ҳудудларда аҳоли жуда сийрак жойлашган бўлиб, айрим тоғ қишлоқларида 15 дан 30 тагача оила истиқомат қилади.

Тоғ сўқмоқлари контрабандачилар ва наркотик моддалар билан савдо қилувчилар томонидан олдиндан ўзлаштирилган, қурол-яроғ заҳиралари яратилган.

Босқинчилар гуруҳлари тахминан 70-100 кишидан иборат бўлиб, улар, олинган аниқ маълумотлар, шунингдек, радио хабарларга кўра, Афғонистон ҳудудидаги қўпорувчилик марказларида ҳар томонлама тайёргарликдан ўтган. Босқинчилар замонавий қурол-яроғлар, мерганлик қуроллари, тунда кўриш асбоблари ва гранотомётлар билан яхши таъминланган.

Қайта текширув талаб этиладиган маълумотларга кўра, Тожикистондаги муайян кучлар ушбу босқинчилар гуруҳларининг Ўзбекистон ҳудудига ўтиши учун шарт-шароит яратиб берган.

Ҳозирги пайтда Тожикистон Республикасининг ҳарбий тузилмалари билан биргаликда ушбу босқинчилар гуруҳлари қуршаб олинган. Уларни йўқ қилиб ташлаш учун барча зарур чоралар кўрилмоқда. Бунинг учун Ўзбекистон Республикасининг чегара қўшинлари, шунингдек, Ички қўшинлар ва Мудофаа вазирлиги бўлинмалари жалб этилган.

Тинч аҳоли қуршаб олинган ҳудуддан олиб чиқилди. Аҳоли ўртасида қурбонлар йўқ. Ҳарбий хизматчилар ўртасида ҳалок бўлганлар бор.

■ **(ЎзА)**

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2000 йил 8 августдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек, божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади: */

1 Австралия доллари	164,05
1 Австрия шиллинги	18,49
1 Англия фунт стерлинги	421,84
10 Бельгия франки	63,08
1 Голландия гульдени	115,48
10 Греция драхмаси	7,56
1 Дания кронаси	34,14
1 БАА дирхами	76,65
1 АҚШ доллари	281,53
1 Миср фунти	80,78
10 Испания песети	15,29
100 Италия лираси	13,14
1 Канада доллари	189,58
1 Хитой юани	34,00
10 Люксембург франки	63,08
1 Малайзия ринггити	74,09
1 Германия маркаси	130,11
1 Польша злотийси	64,26
1 СДР	367,94
1000 Туркия лираси	0,44
1 Финляндия маркаси	42,80
1 Франция франки	38,79
1 Швейцария франки	164,76
1 ЕВРО	254,47
10 Жанубий Корея вони	2,52
10 Япония иенаси	25,96
1 Россия рубли	10,14
1 Украина гривнаси	51,77

**/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.*

ТАЪЛИМ ТИЗИМИ

ҚАРОРЛАР АМАЛДА БАЖАРИЛАЯПТИМИ?

Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги, «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури» тўғрисидаги қонунларини амалга ошириш борасида қабул қилинган ҳукумат қарорини бажариш борасида Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари томонидан муайян ишлар олиб борилмоқда.

Давлат қабул комиссиясининг бўлиб ўтган навбатдаги кенгайтирилган йиғилишида Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида барпо этилаётган академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларида реконструкция ва қурилиш ишларининг аҳволи муҳокама этилди. Йиғилишни олий ва ўрта махсус таълим вазири С. Ғуломов бошқарди. Комиссия аъзоларининг объектларда аниқланган ютуқ ва камчиликлар ҳақидаги ахборотлари тингланди.

Йиғилишда таъкидландики, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг баркамол авлодни тарбиялашдек муҳим вазифага бераётган алоҳида эътиборлари туфайли, 2000 йил инвестиция режасига 299 та объект киритилган бўлиб, жорий йилда 189 та объект фойдаланишга топширилиши режалаштирилган.

19 та академик лицейдан 14 таси реконструкция, 5 таси янги қурилиш йўли билан, 165 та касб-ҳунар коллежларидан 114 таси реконструкция ва 51 таси эса янги қурилиш йўли билан барпо этилмоқда.

Юқорида қайд этилган объектлардан 17 таси, жумладан, Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳар ҳамда Қашқадарё ва Самарқанд вилоятларида 3 тадан объект, Сурхондарё, Сирдарё вилоятларида 2 тадан объект ва Тошкент вилоятида 1 та объект 1999 йилда битказилмай 2000 йил инвестиция дастурига киритилган. Шулардан Самарқанд вилоятидаги 3 объект ва Қашқадарё вилоятидаги 1 объект жорий йилнинг 1-чорагида, Тошкент давлат иқтисодиёт университети қошидаги 450 ўқувчи ўринга мўлжалланган академик лицей биноси 1-ярим йилликда Давлат қабул комиссияси томонидан қабул қилинган.

Ўтган 6 ой давомида республикада реконструкция ва қурилиш ишлари олиб борилаётган академик лицей ва касб-ҳунар коллежларида 34,5 млрд. сўм, шундан фақатгина июнь ойининг ўзида 12,8 млрд. сўм капитал маблағ ўзлаштирилди. Ушбу маблағлар республика бюджетидан ажратилди.

Жойларда ўтказилган таҳлиллар шуни кўрсатдики, Қорақалпоғистон Республикаси, Андижон, Жиззах ва Наманган вилоятларида академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларини қуришда бир қатор ижобий ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, қурувчилар ишлаши учун шароит яратиш мақсадида кўплаб объектларда ҳомийлар ёрдамида бепул иссиқ овқат ташкил этилган. Вилоят ҳокимларининг қарор ва фармойишларига кўра ҳар бир объектга вилоят ҳокимининг ўринбосарлари ва бошқа раҳбарлар бириктириб қўйилган. Улар томонидан ҳафтада камида 1 марта муҳокама ўтказилиб, реконструкция ва қурилиш ишларини тезлаштириш бўйича зарурий чора-тадбирлар белгиланмоқда.

Бироқ барча ўрганилган объектларда ҳам ҳолат бирдай эмас. Ўрганиш жараёнида маълум бўлдики, Самарқанд вилояти Каттақўрғон туманидаги қишлоқ хўжалиги йўналишидаги 600 ўринли касб-ҳунар коллежи қурилишида лойиҳа ҳужжатларига риоя этилмаганлиги, ҳамда бетон қуйиш, ғишт териш, металл конструкцияларни монтаж қилиш каби ишлар сифатсиз бажарилаётганлиги аниқланди. Навоий вилояти, Хатирчи тумани «Зарафшон» жамоа хўжалигида реконструкция қилинаётган 450 ўринли қишлоқ хўжалиги касб-ҳунар коллежини барпо этиш бўйича лойиҳа смета ҳужжатларида канализация масаласи ҳал этилмаган. Нурота туманидаги 750/200 ўринли иқтисодиёт йўналишидаги касб-ҳунар коллежида эса бетон қуйиш ва металл конструкцияларини монтаж қилиш ишлари сифатсиз бажарилган.

Тошкент шаҳрида барпо этилаётган касб-ҳунар коллежи ва академик лицейлар жойида ўрганилганда қуйидагилар аниқланди. 1999 йилда фойдаланишга топширилиши режалаштирилган реконструкция йўли билан Мирообод туманида политехникум негизида барпо этилаётган 930 ўринли саноат касб-ҳунар коллежида спорт майдонлари қурилиши охирига етказилмаган. Ободонлаштириш ишлари бошланмаган, санузеллар ишламайди. Пол ётқизиш ва том ёпиш ишлари сифатсиз бажарилган. 3-қават хоналаридаги линолеум сифатсиз ёпиштирилган. Ертўла тўлиқ таъмирдан чиқмаган. Янги қурилиш йўли билан барпо этилаётган спорт зали ва ўқув устахонасида эндигина 50 фоиздан ортиқроқ иш бажарилган. Бу биноларни 2000-2001 янги ўқув йилига фойдаланишга топшириш хавф остида қолмоқда.

Давлат комиссиясининг аъзолари томонидан объектларни жойига чиқиб ўрганилганда аниқланган камчиликларни зудлик билан бартараф этиш юзасидан буюртмачи ва пудратчи ташкилотларга тавсия ва кўрсатмалар берилди.

Бундан ташқари бу мажлисда Давлат қабул комиссияси гуруҳ аъзолари томонидан жойлардаги ҳолатни мунтазам равишда ўрганиб бориш, маҳаллий ҳокимликлар билан биргаликда амалий ёрдам кўрсатиш ва ўтказилган текшириш ҳамда таҳлиллар натижаларига кўра ишлаб чиқилган жадвалга асосан вилоятларда ҳокимликлар ва пудратчи қурувчи ташкилотлар раҳбарлари иштирокида Давлат комиссиясининг кўчма (сайёр) мажлисларини ўтказишга келишиб олинди.

■ **Академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларини қабул қилиш Давлат қабул комиссиясининг котибияти**

ХДП ҲАЁТИ

МАФКУРА — МИЛЛИЙ ЎЗЛИКНИ АНГЛАШ

Ўзбекистон ХДП Булунғур тумани кенгаши яхшигина тадбир ўтказди. Аввалабор, анжуманда кам таъминланган оилаларнинг бир гуруҳ фарзандларига ўқув қуроллари ва моддий ёрдам берилиши йиғилганларнинг қалбини тўлқинлантириб юборди.

Йиғилганлар мустақил юрт мафкураси қандай бўлишлиги кераклиги ҳақида баҳс-мунозарада қатнашишди. Мавзу бўйича Самарқанд чет тиллар институтининг доценти Ш. Ширинбоев, фан ва таълим ходимлари касаба уюшмалари Самарқанд вилояти қўмитаси раиси Х. Нормуродов, «Нуроний» жамғармаси вилоят бўлим раҳбари Ш. Файзиев, Ўзбекистон ХДП Пахтачи тумани кенгаши саркотиби И. Санаев ва бошқалар ўз фикр-мулоҳазаларини билдириб, истиқлол мафкураси ҳақида сўз юритдилар.

Ўзбекистон ХДП вилоят Кенгаши ижроия бюросининг кўчма йиғилиши ҳам шу ерда бўлиб ўтди. Унда ЎзХДП Булунғур туман кенгашининг миллий истиқлол мафкурасини тарғибот-ташвиқот этиш борасидаги иши ҳақидаги ҳисобот ва ЎзХДП вилоят Кенгаши ташкилотларининг ёшлар ўртасида олиб бораётган фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисидаги масалалар муҳокама этилди. Тегишли қарорлар қабул қилинди.

■ **Лутфулла МАМАСОЛИЕВ, «Ўзбекистон овози» мухбири**

Мустақиллигимизнинг тўққиз йиллиги байрами арафасида Хоразм вилоятида бир қанча янги иншоотлар ишга тушади. Шулардан бири Хонқа тумани марказида қурилаётган касб-ҳунар коллежидир. 600 ўринли бу улкан иншоот қарийиб бир йилда қад ростлади.

Айни пайтда «Хоразмқурилиш» ҳиссадорлик жамиятининг 1-сон кўчма жамланмаси қурувчилари ғишт қўйиш, пардозлаш, суваш ва дурадгорлик ишларини охирига етказай деб қолдилар.

Қўли гул қурувчилар мазкур янги ўқув даргоҳини Ўзбекистонимиз мустақиллигининг тўққиз йиллиги арафасида фойдаланишга топширмоқчилар.

Суратларда: 1. Хонқа тумани марказида қад ростлаётган коллеж қурилиши.

2. «Хоразмқурилиш» ҳиссадорлик жамиятининг 1-сон кўчма жамланмаси қурувчилари (чапдан) уста Ортиқ Қурбонов, монтажчилар бригадири Исмоил Аҳмедов, бош муҳандис Октябр Салимов ва бетончилар бригадири Рўзмат Раҳимов.

■ **Рўзмат ЖУМАНИЁЗОВ (ЎзА) олган суратлар.**

ХОРИЖДА ҲАМ ЭЪТИРОФ ЭТИЛЯПТИ

Бундан икки йиллар олдин Ғазалкентдаги Ўзбекистон — Англия «Конвин» қўшма корхонасига Америка Қўшма Штатларидан хушхабар келганди. Ўшанда Сан-Франциско шаҳрида бўлиб ўтган жаҳон виночиларининг йирик анжуманида қўшма корхонада ишлаб чиқарилган «Сижжак», «Оқтош», «Кагор» сингари виноларга юксак баҳо берилди. Италия, Франция, Испания сингари виночилик тараққий этган мамлакатлар қатори ғазалкентликларнинг маҳсулоти ҳам юксак баҳоланиши юртимизда ушбу соҳани янада ривожлантиришнинг кенг истиқболларини кўрсатди.

Қувончлиси шундаки, Ўзбекистон виноларига юксак сифат сертификати берилди. Маҳсулотларга америкаликлар ҳам, европаликлар ҳам юқори баҳо беришди. Бинобарин, серқуёш ўлкамизнинг сахий бағрида етилиб, офтобда бол тўплаган узумлардан олинган винолар табиий ширадорлиги билан ажралиб туради. Илгари Америка бозорида Италия, Франция, Испания маҳсулотлари ҳукмрон эди. Энди бу бозорга Ўзбекистон ҳам кириб келмоқда.

Аслида Ўзбекистоннинг иқтисодий салоҳияти ҳақида гап борганда, биринчи галда олтин конларию кенг пахтазорлари ёки нефть миноралари кўз олдимизга келади. Бироқ, мамлакатимизнинг яна бир бойлиги борки, бу бепоён боғ-роғларимизда етиштирилаётган ширин-шакар меваю узумлардир. Шу маънода маҳсулотларни қайта ишлаб, уларни эл дастурхонига, ҳатто хорижий мамлакатларга етказиб бериш муҳим вазифадир.

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, кейинги йилларда узум ва бошқа меваларни қайта ишлаш борасида бирмунча яхши натижаларга эришилди. Зеро, мамлакатимиз раҳбарияти ушбу соҳани ривожлантиришга катта эътибор бермоқда. Ўзбекистон корхоналари тамғаси босилган мева-сабзавот консервалари, виною коньякларимиз жаҳон бозорига чиқа бошлади. Бу борада «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компаниясига қарашли корхоналарда қилинаётган ишлар таҳсинга лойиқдир. Айниқса, хорижлик ишбилармонлар билан ҳамкорликда очилган қўшма корхоналарда ютуқлар яққол кўзга ташланмоқда.

ИСЛОҲОТ ВА МАСЪУЛИЯТ

Ғазалкентда 1996 йилда ташкил этилган Ўзбекистон — Англия «Конвин» қўшма корхонаси ҳақида ҳам ана шундай илиқ гапларни айтиш мумкин. Бу ерда қўшма корхона ташкил этилишидан олдин корхона давлатдан ва ҳамкорлардан миллион-миллион сўм қарздор эди. Чет эл сармояси жалб этилиб қўшма корхона ташкил этилганидан сўнг жами 91 миллион сўмлик қарзлардан халос бўлинди. Ўтган 1999 йил якунлари бўйича 477 миллион сўмликдан зиёд маҳсулот ҳамда 2 миллиард 61 миллион 963 минг сўмлик халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилди.

Айни пайтда қўшма корхона Низом жамғармасининг 25 фоизи «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компаниясига, 22 фоизи меҳнат жамоасига, 24 фоизи Англиянинг «Пайнхил» фирмасига, 3 фоизи «Риб» фирмасига тегишлидир. Акцияларнинг 24 фоизи «Конмит» қўшма корхонасига қарашлидир.

Жамоа ўтган йили 244 минг декалитр вино, 233 минг декалитр арoқ, 137,3 минг декалитр вино материали, 19,8 тонна узум уруғи ишлаб чиқарди.

— Қўшма корхона ташкил этганимиздан сўнг ишчиларимиз ўртасида ўз ишига масъулият кучайди, — дейди корхона раҳбари Ғофур Мамажонов. — Шу боис ҳам маҳсулотларимиз сифати ошиб бормоқда. Ишлаб чиқариш режалари мунтазам равишда ортиғи билан бажарилаётир. Фирма дўконларимиз барқарор равишда ишлаб турибди. Моддий ресурслардан тежаб-тергаб фойдаланиш, ёнилғи-мойлаш материалларини иқтисод қилиш, автотранспорт цехимизнинг бир меъёрда ишлаб туриши ютуқларимиз гарови бўлаётир. 1,5 миллион декалитр маҳсулот қуйишга мўлжалланган янги цех икки йил ичида қурилиб фойдаланишга топширилди. Йилига 1,6 миллион декалитр арoқ қуйишга мўлжалланган цех ҳам фойдаланишга топширилди. Айниқса, ишлаб чиқаришни ривожлантириш учун янги илғор технологияни жорий этишга киришганимиз яхши самара бермоқда. Ахир, Ўзбекистон қуёшидан баҳраманд бўлган шаробларимиз жаҳондаги кўплаб мутахассисларни қойил қолдираётганлиги сир эмас. Бироқ бизда тайёр маҳсулотни яхшилаб безаб кўрсатиш, уни чиройли қадоқлаш маҳорати етишмай келади. Эндиликда ана шу камчиликларга барҳам бериш йўлидан боряпмиз. Бу борада анчагина ижобий силжишларга ҳам эришдик. Жаҳондаги илғор корхона ва фирмалар билан ҳамкорликда чиройли шиша идишлар келтиряпмиз. Дизайнга кўпроқ эътибор беряпмиз.

Кейинги пайтларда қўшма корхонада маҳсулот турларини кўпайтириш, сифатини ошириш борасида изланишлар давом эттиріляпти. Жаҳон бозорига чиқиши мумкин бўлган маҳсулотлар кўпайтириляпти. Айниқса, бежирим идишларга қуйилган юқори сифатли «Сижжак», «Кагор», «Алеатико», «Ҳумсон», «Оқтош» каби олий навли винолар юксак дидли истеъмолчига маъқул келади.

Шу йилнинг ярим йили ичида эришилган ютуқлар диққатга сазовор. Масалан, ярим йил ичида 124 минг декалитр вино қуйилди. 118 минг декалитр арoқ ишлаб чиқарилди.

Бундан ташқари, хўжаликлар билан узум етказиб бериш юзасидан шартномалар имзоланди. Шу боис боғдорчилик хўжаликларига 22 миллион 607 минг сўм маблағ аванс тариқасида тарқатилди. Яна бир гап. Айни пайтда корхонада янги-янги винолар ишлаб чиқариш бўйича изланишлар давом эттирилмоқда. Корхона лабораториясининг мудири Мавлудахон Назарова, бош винопаз Машраб Маҳсумов, молия-иқтисод бўлими бошлиғи Руслан Ерматовларнинг айтишига кўра, бу ерда «Ҳумор» ва «Наврўз» сингари янги винолар ишлаб чиқариш йўлга қўйилмоқда.

Яқинда корхонага Ялтадан қувончли хабар келди. Қўшма корхонада тайёрланган «Сижжак» виносига кумуш медаль берилди. Бунга қўшимча равишда олий сифат сертификати ҳам тақдим этилди.

Корхонада ўз ишининг устаси бўлмиш фидойилар талайгина. Турсуной Ташланова, Холида Валиева, Ҳанифа Ниёзметова, Раҳматулла Саидалиев, Усмонали Турсунметов, Тошпўлат Долиевлар ҳақиқий маънода жамоанинг фахридир.

Айни кунларда корхона ишчи-хизматчилари боғ-роғларимизда етилган сершира, тилёрар узумларни қабул қилишга шай бўлиб турішибди. Бинобарин бу йил юртимизда ҳосил мўл бўлди. Шу боис қўшма корхонадагилар одатдагидек 4 минг тонна эмас, балки 6 минг тонна узумни қабул қилиб олишмоқчи. Ана шу болга тўлган, тоза узумлар эрта-индин олий навли тайёр маҳсулотга айланишига шубҳа йўқ. Ҳадемай, улар элимиз дастурхонини тўлдириб хорижга ҳам йўл олади. Зеро, яқинда корхонадагилар сифатли вино етказиб бериш юзасидан кунчиқар мамлакат — Япония билан ҳам шартнома тузишди. Энди серқуёш юртимизда ишлаб чиқарилган маҳсулотлардан мағрибу машриқ қойил қолади.

■ **Шоҳайдар МИРҲАБИБОВ, Мирбахтиёр МИРФАЙЗИЕВ, «Ўзбекистон овози» мухбирлари**

БОЗОРДА

НИМА ДЕЁПТИ?

Тошкенти азимнинг энг йирик Чорсу бозорида юргандик. Кутилмаганда кўпчиликни ҳайратга солувчи, англаб бўлмас хирриллдоқ овоз атрофни тутди: «Мамлакат! Жиянингиз, Ҳотам, торозихонада... келинг!» Бу иборалар 3-4 марта қайтарилди. Ҳамроҳим бўлса тушунмади шекилли: «Нима деёпти?», дейди. Ҳайрон қоласан. Нутқ, мурожаат маданияти, деган гаплар бўларди. Энг қизиғи, алмисоқдан қолган, бир пайтлар колхоз шийпонига осиладиган алюмин радио карнай шу кунларгача «умр» кўрса-я. Пойтахтнинг бошқа бозорларида ҳам шу аҳвол. Наҳотки бозор расталарини замонавий радио аппаратлари билан жиҳозлашнинг иложи бўлмаса?!.

■ **Саидумар УЗОҚОВ**

Осмонларни қучамиз

Шоназар ИБРОҲИМОВ олган сурат

ҚАРС ИККИ

ЁХУД УЙ-ЖОЙ КОММУНАЛ

- **Коммунал хизматларга ким нарх белгилайди?**
- **Коммунал тўловлардан қарз қанча?**
- **Уй-жой мулкдорларининг ширкатидан наф борми?**

Аҳолига уй-жой коммунал хизмати кўрсатиш тизимини ислоҳ қилиш борасида қабул қилинган қонунчилик ва меъёрий ҳуқуқий ҳужжатларни рўёбга чиқариш бугун қандай аҳволда?

Келинг, яхшиси аҳолига коммунал хизмат кўрсатиш соҳаси тармоқларининг бозор муносабатларига ўтиш жараёнидаги амалий ишларини Тошкент шаҳри мисолида кўриб чиқайлик.

УЙ-ЖОЙ КОММУНАЛ ХИЗМАТЛАРИ УЧУН КИМ НАРХ БЕЛГИЛАЙДИ?

Ўзбекистон Республикаси коммунал хизмат кўрсатиш вазири Ғофиржон Муҳаммедовнинг сўзига қараганда, жойларда ҳокимлар Республика Президентининг фармонлари ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг қарорларидан келиб чиққан ҳолда уй-жойларни сақлаш, уларни таъмирлаш (эксплуатация) хизматлари учун махсус қарор билан нарх белгиласалар, Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги, Молия вазирлиги билан келишилган ҳолда коммунал хизматларга мавжуд қонунчилик асосида нарх белгилайди.

Чилонзор тумани коммунал фойдаланиш бошқармаси бошлиғи Абдували Қосимовнинг айтишича: «бугунги кунда кўп қаватли уйларнинг тоифасига қараб, 1 квадрат метр ҳажмдаги яшаш майдони учун Тошкент шаҳар ҳокимининг 2000 йил 25 апрелдаги 237-сонли қарорига асосан, I тоифали уйларга — 33 сўм 61 тийин, яъни лифт хизмати мавжуд бўлган; II тоифали уйлар учун — 25 сўм 71 тийин, III тоифадагиларига — 23 сўм 14 тийин, худди шунингдек IV тоифага мансублари учун 20 сўм 57 тийин, V тоифа уйлар учун эса 18 сўм нарх белгиланган.

Хуллас, 1 квадрат метр ҳажмдаги яшаш майдони учун ўртача 27 сўм 70 тийин уй-жойларни сақлаш, таъмирлаш (эксплуатация) нархлари белгиланган.

КОММУНАЛ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ТИЗИМИДА БУЮРТМАЧИ ВА ИЖРОЧИ ЎРТАСИДА ТУЗИЛАДИГАН ШАРТНОМАЛАРНИНГ ИЖРОСИ...

Мазкур масалага ойдинлик киритиш мақсадида Тошкент шаҳрининг бир неча туманларида бўлиб, коммунал хизмат кўрсатиш тизимида фаолият юритаётган ташкилотлар, уй-жой мулкдорлари ширкатларининг раҳбарлари, кўп қаватли уйларда истиқомат қилувчи аҳоли билан суҳбатлашдик. Суҳбатимиз асносида шу нарса аён бўлдики, яшовчилар ҳамда хизмат кўрсатувчи ташкилотлар ўртасида Тошкент шаҳар ҳудудий коммунал фойдаланиш бирлашмасининг 42-П-сонли 3 март 2000 йилдаги буйруғига биноан тузилган намунали шартнома шартлари, айниқса ижрочи томонидан қўпол равишда бузилмоқда. Буюртмачи эса ўз мажбуриятларини тўлиқ билмайди, ҳаттоки баъзи туманларда бундай шартномалар яшовчилар билан тузилмаган ҳам. Собир Раҳимов, Юнусобод, Чилонзор, Акмал Икромов, Шайхонтоҳур туманларида бундай ҳолатларни кўплаб кузатиш мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Уй-Жой Кодексининг 138-моддасида уй-жой фондига қараш ва таъмирлаш хусусида сўз юритилиб, жумладан шундай дейилади:

Уй-жой фондининг мулкдорлари, улар ваколат берган органлар (бошқарувчи ташкилотлар) уй-жой фондининг сақланишини, турар жойга ва яшаш учун мўлжалланмаган жойларга хизмат кўрсатиш, уларни жорий ва капитал таъмирлаш, квартиралар оралиғидаги зинапояларни, лифтларни, йўлкаларни, томларни, техник ертўлалар ва умумий фойдаланишдаги бошқа объектлар, муҳандислик қурилмалари ва уй ён-атрофини қараш ва таъмирлаш юзасидан амалга ошириладиган ишларни ўз ичига олган тадбирларни таъминлашлари шарт.

Ижрочи шартномадаги ўзига тегишли бўлган хизматларни пала-партиш бажараяпти, яшовчилар эса бунга аччиқ қилиб коммунал тўловларни ўз вақтида тўламаяпти. Демак, «бургага аччиқ қилиб, кўрпа куйдириш» бўляпти.

Собир Раҳимов туманидаги Қорақамиш 2/4 даҳаси, 3-уй, 9-хонадонда истиқомат қилувчи Владимир Турлаев бизни «фиғони» чиқиб, кутиб олди: «II гуруҳ ногирониман, дейди у, — аҳволни ўзингиз кўриб турибсиз. «Стояклар» 1970 йилдан буён алмаштирилмаган, томдан чакка ўтганлиги боис, аянчли манзара юзага келган. Йўлаклар таъмиртталаб, ертўлада тез-тез сув бўлиб туради. Шу уйнинг 8-хонадонида истиқомат қилувчи Валентина Семашова суҳбатимизни бўлади: «Икккинчи гуруҳ ногирониман, икки хонали уйда бир ўзим тураман. Уй-жой коммунал хизматлари учун 1911 сўм пул тўлайман. Беш минг сўм нафақа олсаму, уй-жой харажатларини ўз вақтида тўласам, биз «ЖЭК»нинг қайси кароматлари учун пул тўлашимиз керак».

— Шартнома тузганмисизлар? — сўраймиз улардан.

— Қанақа шартнома, — суҳбатга қўшилади шу «дом»да яшовчилар Сергей Маркин, Анатолий Букин, — пашша-чивин кўп, совуқ сув муаммо.

«Маҳалла-Обод» уй-жой мулкдорлари ширкатига қарашли мазкур уйнинг аҳволи ҳақиқатда аянчли.

Ширкат раиси Дониёр Юсуповдан, мазкур ширкатга 27 та кўп қаватли уйлар бириктирилганлигини, мазкур уйларда 3763 киши истиқомат қилишини билдик. «1999 йилнинг ноябрь ойида 8 миллион сўм аҳолидан йиғилмаган коммунал тўловлар билан ҳозирда бизнинг тасарруфимизда бўлган уйларни мукаммал таъмирлашсиз қабул қилганмиз», — дейди раис.

Шу даҳадаги 16-уй, 6-хонадонда яшовчи Варвара Потешкина уй йўлакларининг анчадан буён таъмирталаб эканлигини, пашша-чивинлардан безор бўлганлигини айтиб нолийди. Ширкат раиси эса ертўлалар «Сандезстанция» кўригидан ўтказилган деган бир тутам қоғозларни кўрсатиб, ўзини оқлашга уринади. Шу даҳадаги 18-уйда яшовчилар Шоҳиста Алимова, уруш қатнашчиси Маргарита Миркуловалар, чироқ тез-тез ўчиб туришини, уй ертўласидан доимий зах ва буғ кўтарилиб туришини айтишди.

— Одамлар коммунал тўловларни ўз вақтида тўламаётир. Шу боис, жорий ва мукаммал таъмирлаш ишларини бажаролмаётирмиз, материал эса қиммат...

Ширкат раисининг бундай баҳоналарини қандай тушуниш керак? Халқимизда қарс икки қўлдан, деган гап бор ахир.

«Маҳалла-Обод» уй-жой мулкдорлари ширкати билан ёнма-ён жойлашган «Табассум-Коммуналчи» ширкатига қарашли 38, 41-«дом»ларда ҳам юқорида келтирилган муаммолар бор, лекин бу ерда аҳолининг кам таъминланган, қаровчисини йўқотган қатламини ҳимоя қилиш борасида коммунал тўловлар учун турли маблағларни йўналтириш ишлари яхши йўлга қўйилган.

— Уй эгалари шартнома тузаётган пайтда, уйнинг ҳолатини ижрочи ташкилотларга айтиши керак, «кўр-кўрона» шартномага қўл қўйгандан кўра, уй-жой кенгашлари (домком) раислари билан келишиб, ўз мажбуриятларини тушунган ҳолда онгли равишда уй-жой коммунал тўловларини ўз вақтида тўлашлари лозим, — дейди коммунал хизмат кўрсатиш вазири F. Муҳаммедов.

— Энди, совуқ сув, газ, электр таъминотидан узиб қўйиш хусусида тўхталадиган бўлсак, бу давлат қонуни, нафақат аҳолига, барча ташкилотлар учун ҳам текинга ҳеч ким, ҳеч нарса беришга ҳаққи йўқ.

Шу масалага ойдинлик киритиш мақсадида қонун посбонларига мурожаат қилдик. Яккасарой тумани прокурори Раҳмонберди Абдураҳмоновнинг айтишича, уй-жой коммунал тўловларини ўз вақтида тўлаолмаётган аҳоли учун бундай қонунлар мавжуд эмас, бу фақат қонун бузилишидан бошқа ҳолатмас. «Худди шу ҳолат бўйича бизга жорий йилнинг 26 январь куни туманимизнинг Нукус кўчаси, 2-Б уй, 15-хонадонида истиқомат қилувчи фуқаро И. Зазулинадан шикоят аризаси тушди — дейди у, — Унда келтирилишича туман коммунал фойдаланиш бошқармасига қарашли 2-ижара корхонаси бош муҳандиси А. Дадабоев, линия устаси Е. Аминовалар фуқаронинг қаршилик кўрсатишига қарамай, уйининг ювиниш хонасидаги, ошхонадаги иссиқ ва совуқ сув таъминотини узиб кетганлар. Шу ҳолатлар юзасидан 2-ижара корхонасида ўтказилган текширишлар натижаси шуни кўрсатдики, 72 та ана шундай қарздорларга нисбатан уй-жой коммунал тўловларини тўламаганликлари учун иссиқлик, совуқ ҳамда иссиқ сувни узиб қўйиб, қонун бузилиш ҳолатларини келтириб чиқарганлар.

Туман прокурори Яккасарой тумани ҳокими А. Мирқосимов номига мазкур қонун бузилишларини содир бўлаётганлигини изоҳлаб 7 февраль 2000 йилда тақдимнома киритган. Унда шундай русча жумлалар бор.

«Боле того установлено, что 14.07.99г. на расширеном совешании в хокимияте Яккасарайского района в присутствии замистителя хокима г. Ташкента, генерального директора ТГТ КЭО В.Н. Дорохова принято решение о том, что «злостным неплательщыкам после предупреждения через 5 дней отключать в квартирах свет и воду», на основании чего со стороны начальника КЭУ района Саттарова А. Х. 18.01.2000г. Администрациям арендных предприятий района дана телефонограмма о предоставление в КЭУ графиков отключения квартир от вода, тепло и энергоснабжения в связи с задолженностями».

Юқорида келтирилган қонунбузарлик оқибатида Яккасарой тумани коммунал фойдаланиш бошқармаси ва унга қарашли 2-ижара корхонаси ходимлари Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 19-моддаси яъни Ўзбекистон Республикаси фуқароси ва давлат бир-бирига нисбатан бўлган ҳуқуқлари ва бурчлари билан ўзаро боғлиқдирлар. Фуқароларнинг Конституция ва қонунларда мустаҳкамлаб қўйилган ҳуқуқ ва эркинликлари дахлсиздир, улардан суд қарорисиз маҳрум этишга ёки уларни чеклаб қўйишга ҳеч ким ҳақли эмас. Ҳамда 27-моддада: «Ҳар ким ўз шаъни ва обрўсига қилинган тажовузлардан, шахсий ҳаётига аралашишдан ҳимояланиш ва турар жойи дахлсизлиги ҳуқуқига эга.

Ҳеч ким қонун назарда тутган ҳоллардан ва тартибдан ташқари бировнинг турар жойига кириши, тинтув ўтказиши ёки уни кўздан кечириши, ёзишмалар ва телефонда сўзлашувлар сирини ошкор қилиши мумкин

ХАРТИЯ ЛОЙИҲАСИ ЭЪЛОН ҚИЛИНДИ

Европа Иттифоқида яшовчи фуқароларнинг ҳуқуқлари ҳозир ҳамма аъзо мамлакатда ҳам бир хил эмас. Шу муносабат билан Брюсселда ЕИ фуқаролари асосий ҳуқуқлари хартиясининг лойиҳаси эълон қилинди. Етти ойлик тадқиқот натижасида юзага келган ушбу ҳужжат барча аъзо мамлакатларда риоя этилиши шарт бўлган сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий эркинликлар мужассамлаштирилган.

Мазкур хартияни ишлаб чиқиш ташаббуси ўтган йили Германия томонидан илгари сурилган эди. Уни шу йилнинг охирида қабул қилиниши кутилмоқда.

НЕФТЬ НАРХИ ТУШМОҚДА

Нефть экспорт қилувчи мамлакатлар ташкилоти раиси Али Родригес ташкилот аъзоларини жаҳон бозорида нефть ҳаддан зиёд кўпайиб кетгани ва бу унинг нархи тушиб кетишига олиб келиши ҳақида огоҳлантирди.

А.Родригес айнан қайси мамлакат ҳаддан зиёд нефть ишлаб чиқараётгани ҳақида аниқ гапиргани йўқ. Лекин айрим кузатувчиларнинг фикрича, бу огоҳлантириш Саудия Арабистонига тегишли. Чунки бу мамлакат ташкилот аъзолари билан маслаҳатлашмай туриб, бир ёқлама тартибда, бозорга чиқарилаётган кунлик нефть миқдорини 500 минг баррелга оширган.

«РЕКЛАМА»ЛАР САБАБЧИ

Қирғизистонда наркотик моддага ружу қўяётган ўсмирлар тобора кўпайиб бормоқда, деб ёзади «КАБАР» ахборот агентлиги мухбири. Шифокорларнинг билдиришича, мамлакатда авж олаётган нашавандликка асосий сабаб тамаки маҳсулотларининг ҳаддан ортиқ кўп реклама қилинаётганидир. Хабарда таъкидланишича, Қирғизистоннинг давлат телевидениеси ҳамда аксарият газеталари тамаки рекламасига тўлиб кетган, уларга нисбатан ҳали бирор чеклов бўлгани йўқ.

«АЛАН СЕРВИС» АЖ
барча турдаги
ТРАКТОРЛАР
эҳтиёт қисмларини
ТАКЛИФ ЭТАДИ
Дўконимизда ҳамиша Т-28, МТЗ-80, «Алтай» ва бошқа русумли тракторлар ҳамда ҳар хил русумли юк ташувчи автомобилларнинг 500 дан ортиқ эҳтиёт қисмлари пул ўтказиш йўли билан сотилади.
Манзил: Тошкент шаҳри, Жарқўрғон кўчаси, 43-уй. «Сельхозхзапчасти» дўкони. Телефон: (3712) 96-63-21, 191-93-82.

ПУТИНГА ЙЎЛЛАГАН МАКТУБДА...

Шимолий Корея раҳбари Ким Чен Ир Россия Президенти Владимир Путинга йўллаган мактубида, агар хорижий мамлакатлар КХДРга фазога сунъий йўлдош олиб чиқишда ёрдам кўрсатадиган бўлса, расмий Пхеньян ўзининг узоқ масофага учувчи ракеталар ишлаб чиқариш дастуридан воз кечишга тайёр эканини маълум қилди.

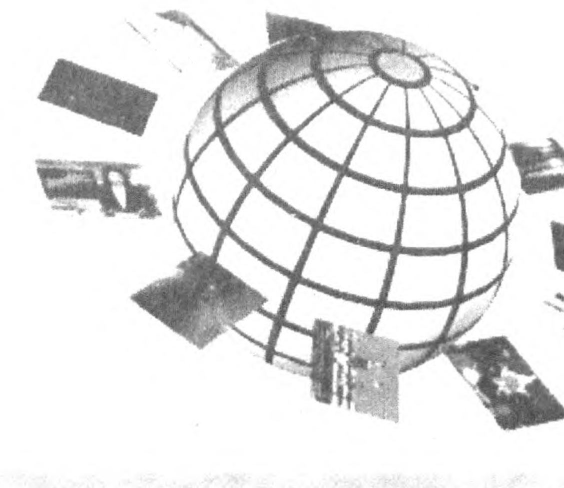

ДАРСЛИКЛАР ЧОП ЭТИЛАДИ

Қирғизистон ҳукумати олий ўқув юртлари ҳамда мактаблар учун дарсликлар чоп этишни йўлга қўйди. Мазкур ўқув қўлланмаларини Қирғизистоннинг «Учқун-полиграф» комбинати билан Финляндиянинг «Сканрайз» фирмаси ҳамда Туркиянинг «Мега-Басим» матбаа корхонаси нашр қилади.

«КОНКОРД» ПАРВОЗ ЭТАДИМИ

Франция фуқаро авиацияси хизмати раҳбарияти товушдан тез учувчи «Конкорд» самолётларининг парвози ҳозирча тикланмаслигини маълум қилди. Шу турдаги самолётлардан бири Париж яқинида ҳалокатга учраб, ундаги 113 йўловчи ҳалок бўлгач, барча «Конкорд»ларнинг парвози тўхтатилган эди. Ҳалокат сабаблари ҳали тўлиқ аниқланмагани туфайли «Конкорд»лар парвозини бошлашга журъат этилмаяпти.

ЯНА ҚАҲВА ҲАҚИДА

Финляндия соғлиқни сақлаш миллий институти томонидан ўтказилган кейинги тадқиқотлар барчанинг севимли ичимлиги бўлмиш қаҳва устида ўтказилди. Ачинарлиси шуки, натижалар кишини қувонтирмайди. Олимларнинг таъкидлашларича, қаҳва бўғинлар бодини келтириб чиқарувчи омиллардан бири экан, яъни қаҳвани кўп ичиш бўғинлар ҳаракатчанлигига путур етказиб, шишлар пайдо қилди ва бўғинларда сезиларли даражада оғриқлар келтириб чиқаради. Бунга киши бир қарашда ишонқирамайди. Лекин 15 йил давомида 20 минг киши текширувдан ўтказилганлиги ва бу текширувлар касаллик омилларини тасдиқлаганлиги кишини тадқиқот натижаларига ишонишга мажбур этади. Шуни унутмаслик керакки, ёш ўтганда қаҳва истеъмолини канда қилмаслик касаллик даражасини 2 бараварга кўпайтираркан. Касалликларнинг бариси қаҳвани меъёрда истеъмол қилмасликдан, яъни кўп ичишдан келиб чиқади. Агар, меъёрда истеъмол қилинса, унинг организмга фойдаси бор, албатта, яъни бўйракда тош ҳосил бўлмайди.

Эндиликда олимлар бутун диққат-эътиборни қаҳванинг одамларга «душманлиги»нинг, аниқроғи, бўғинлар бодини келтириб чиқариши сабабларини ўрганишга қаратмоқдалар.

ЖАРРОҲЛИКДА ЯНГИ УСЛУБ

Хайфдаги «Бней Цион» шифохонасида тос суяги билан сон суягини туташтириб турувчи бўғин синганида уни операция қилишнинг янги услуби ишлаб чиқилди. Унинг муаллифи жарроҳ Ихиель Готфриддир.

Тос ва сон суягини туташтирувчи бўғиннинг синиши элликдан ошган одамларда тез-тез учраб турадиган жароҳатланишлардан ҳисобланади. Ушбу жароҳатланиш кўп содир бўлишининг асосий сабаби шундаки, кекса ёшдаги одамларда остеопороз ривожланиб, суяклар анча мўрт бўлиб қолади.

Исроилда ҳар йили тос ва сон суягини туташтирувчи бўғин синиши билан боғлиқ минглаб операциялар амалга оширилади. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, бутун дунёда амалга оширилган бундай операцияларнинг 20 фоизи ҳали-ҳануз кутилган натижаларни бермайди, яъни операциядан кейин бемор ё оқсоқланиб қолади, ёки жароҳатланган оёқни умуман боса олмайди. Доктор Готфрид ишлаб чиққан янги услуб бўйича операция қилинса, бемор операциядан сўнг тезда оёққа туриб кетиши мумкин.

Операция вақтида синган суяк икки жойидан кесилади ва уларга бўғиннинг синган қисмларини маҳкам боғлайдиган биомеханик қурилма ўрнатилади. У бўғин вазифасини жуда аъло бажаради. Шунинг учун ҳам бу услуб ногиронликнинг олдини олади ва беморга операциядан кейин тез орада оддий ҳаёт тарзига қайтишида ёрдам беради.

■ **Зулхумор АБДУРАҲМОН қизи тайёрлади.**

КЎЧМАС МУЛК — КЕТМАС ДАВЛАТ

Республика Кўчмас мулк биржасининг Тошкент вилоят филиали навбатдаги аукцион савдоларга таклиф этади.

2000 йил 23 август куни соат 10^{00} да ўтказиладиган савдога Пскент туманида жойлашган «Гилам тўқиш» ОТҲЖ корхонасига қарашли мол-мулклар қўйилади; бошланғич нархи — 39400000 сўм.

2000 йил 30 август куни соат 11^{00} да ўтказиладиган савдога қуйидагилар қўйилади:

1. Янгийўл тумани Гулбаҳор қўрғони ҳудудида жойлашган сатҳи 600 кв.м бўлган 6 та ер майдони, ҳар бир ер майдонининг **бошланғич нархи — 65772 сўм.**
2. Янгийўл тумани Гулбаҳор қўрғони ҳудудида жойлашган сатҳи 400 кв.м. бўлган 6 та ер майдони, ҳар бир ер майдонининг **бошланғич нархи — 43848 сўм.**
3. Қуйи Чирчиқ тумани Дўстобод шаҳри 1-маҳалладаги Ўзбекистон кўчасида жойлашган сатҳи 600 кв.м. бўлган 1 та ер майдони, **бошланғич нархи — 43500 сўм.**

Шунингдек, аввалги савдоларда сотилмай қолган ер майдонлари, иншоотлар ва автотранспортлар ҳам ана шу савдоларда сотилиши мумкин.

Манзилимиз: Тошкент шаҳар, Хоразм кўчаси, 51-уй, 3-қават, 9-хона.
133-28-52, факс: 133-49-31.

ТАШКИЛОТ
«ВАЗ», «Москвич», «ГАЗ-24», «ГАЗ-53», «УАЗ», «ЗИЛ», «МАЗ», «КамАЗ» автомобиллари учун эҳтиёт қисмларни
сотади
ҲАҚ ТЎЛАШ — ПУЛ ЎТКАЗИШ ЙЎЛИ БИЛАН
Манзил
Тошкент, Нукус кўчаси, 29 («Ўзбекистон» маиший хизмат кўрсатиш уйи) — Мўлжал Шимолий темир йўл вокзали.
Телефон: 54-56-97.
Факс: 54-49-11.
Пейжер: (067) 90-79

«Ўзбек ипаги» уюшмаси, «Шойи» акциядорлик ва «Пилла-холдинг» холдинг компаниялари бошқарувлари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Истеъмол моллари ишлаб чиқариш ва савдо комплекси котибияти бош мутахассиси Азиззулла Саъдуллаевич Раҳматуллаевга падари бузруквори

Саъдулла РАҲМАТУЛЛАЕВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ЖУРНАЛИСТ ТЕКШИРУВИ

ҚЎЛДАН...МИ?

ХИЗМАТИ КЎРСАТИШДАГИ БОШБОШДОҚЛИКЛАР ХУСУСИДА

- **Буюртмачи ва ижрочи ўртасидаги шартномалар бажариляптими?**
- **Соҳада қандай ислоҳотлар ўтказилмоқда?**
- **Фармон ва Қарорларнинг ижроси қандай аҳволда?**

эмас», деб ёзилишига қарамай, уни қўпол равишда бузганлар. Ўзбекистон Республикаси Уй-жой Кодексининг 140-моддасидаги уй-жойга оид низолар суд тартибида ҳал этилишини билибми, билмайми ўз мансаб ваколатларини суиистеъмол қилганлар.

Қисқаси, аҳолининг уй-жой коммунал тўловларини тўланмаётганлигига сабаб, нафақат бировлар айтганидек, иқтисодий ночорлик, балки коммунал хизмат кўрсатиш маданиятининг пастлиги ҳам сабаб эмасмикин? Шартнома шартларининг бажарилмаётганлиги тизимда ишларнинг орқага кетиши ва соҳа тармоқларининг «қулоғигача» қарзга ботаётганлигини кўрсатади.

МАМЛАКАТИМИЗДА УЙ-ЖОЙ КОММУНАЛ ТЎЛОВЛАРИДАН АҲОЛИНИНГ ҚАРЗИ ҚАНЧА?

Республика коммунал хизмат кўрсатиш вазирининг таъкидлашича, бугунги кунда аҳолининг уй-жой коммунал тўловларидан қарзи 16 миллиард 300 миллион сўмни ташкил қилмоқда. Жумладан, бу кўрсаткич Тошкент шаҳрида жорий йилнинг 1 июль ҳолатига 1177348.0 минг сўмдир.

УЙ-ЖОЙ МУЛКДОРЛАРИНИНГ ШИРКАТИ. НОМ ЎЗГАРИШИМИ ЁХУД...

1999 йил 15 апрелдаги «Уй-жой мулкдорларининг ширкатлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг қабул қилиниши барча жойларда бўлгани сингари, Тошкент шаҳрида ҳам ана шундай ширкатлар тузиш лозимлигини тақозо этди.

— Бугунги кунда шаҳримизнинг барча туманларида олиб борилган тарғибот ишлари натижасида 160 та уй-жой ширкатлари тузилди, — дейди Тошкент шаҳар ҳудудий коммунал фойдаланиш бирлашмаси раҳбарининг биринчи ўринбосари Воҳиджон Каримжонов. — Уларнинг 124 таси ҳозирда мустақил иш юритмоқда, қолган 36 таси ҳужжат тайёрлаш ҳамда ташкилий ишларни ниҳоясига етказаяпти. Ушбу ширкатлар бугунда 2215 та кўп қаватли уйларга ўз хизматларини кўрсатмоқдалар.

Ширкатлар ташкил этиш жараёнида юқорида кўрсатилган қонун талаблари асосида мулкдорларнинг умумий мажлислари ўтказилмоқда, баённомалар, ширкат низоми кўпчилик овоз бериш йўли билан тасдиқланмоқда. Бошқарув раислари овозга қўйиш орқали тайинланмоқдалар ва улар туман ҳокимлиги рўйхатига киритилмоқда. Жойларда ширкатлар фаолиятини, аҳолини уй-жой фондига муносабатларини кузатганда шу ҳолат кўзга ташланаяптики, аҳолида ўзи истиқомат қилаётган уй-жойга муносабат ўзгарган, улар энди ҳақиқий уй эгаси эканлигини ҳис қилишяпти. Бектемир туманидаги «Эркин», Миробод туманидаги «Абдулла Авлоний», Акмал Икромов туманидаги «Икромов», Сергели туманидаги «Жаҳонаро гулдастаси», Шайхонтоҳурдаги «Новза», Юнусобод туманидаги «Дўстлик-Ўртоқ», Мирзо Улуғбек туманидаги «Бахт-Нур» ширкатларининг фаолиятини алоҳида таъкидлаш ўринли. Мазкур ширкатларда ободонлаштириш, майда таъмирлаш ишлари ҳашар йўли билан амалга оширилмоқда, уй-жой ҳолатини сақлаш яхшиланмоқда. Натижада уй-жойдан фойдаланиш харажатлари сезиларли даражада камайган ва ширкат молиявий ҳолати яхшиланмоқда, хизмат кўрсатиш сифати ошган. Ширкат ҳудудидаги уйлар аҳолисидан шикоят ва аризалар камайди, коммунал ва уй-жойлардан фойдаланиш ҳақлари ўз вақтида тўланмоқда.

Аммо, ҳамма ширкатларда ҳам бу сингари ижобий ҳолатлар кузатилмайди. Кўпгина ширкатларга мукаммал таъмирланмаган «дом»лар бириктирилмоқда. Жорий таъмирлаш масалалари ҳам ижобий эмас. Бу сингари салбий ҳолатларни Акмал Икромов туманидаги «Иқбол-Сервис», Чилонзор туманидаги «Катта Чилонзор-Альфа» уй-жой мулкдорлари ширкатлари мисолида кўриш мумкин.

«ЖЭК» тизими уддалай олмаган ишларни уй-жой мулкдорлари ширкатлари қай тарзда бажариши мумкин? — сўраймиз Коммунал хизмат кўрсатиш вазири F.Муҳамедовдан.

— «ЖЭК»лар ишламаяпти, биз буни йўқ қилишимиз керак. Ислоҳотларни тезлаштиришимиз зарур. «ЖЭК»лар тизими ҳозирда ўзини оқламайди. Шу боисдан ҳам аҳолининг коммунал ва уй-жой тўловларидан қарз миқдори 16 миллиард 300 миллион сўмни ташкил этиб турибди. Энди ширкат хусусида тўхталсак, кўпчилик уй-жой мулкдорлари ширкати «ЖЭК» нинг ўрнида тузилган ташкилот деб ўйлашади, аслида ундай эмас, балки ҳуқуқий мақомга эга уй-жой эгаларининг уюшмасидир. Уй-жой эгалари ўзи яшаётган уйни, ўзининг шахсий мулки сифатида эътироф этиб, унинг сақланишига, тозалигига қатъий риоя қилиши керак. Мен ишонаманки, ана шунда биз аниқ мақсадларга, амалий ишларга эришишимиз мумкин.

ПРЕЗИДЕНТ ФАРМОНЛАРИ, ҲУКУМАТ ҚАРОРЛАРИНИНГ ИЖРОСИ ҚАНДАЙ?

Тошкент шаҳар прокуратурасининг умумий назорат бўлими томонидан мавжуд қонунчилик аҳволидан келиб чиққан ҳолда 1999 йилнинг 1-ярмига мўлжалланган иш режасида Ўзбекистон Республикаси Энергетика ва электрлаштириш ҳамда Коммунал хизмат кўрсатиш вазирликларининг шаҳардаги тизимларида Ўзбекистон Республикасининг 1996 йил 26 апрелдаги «Истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Қонуни, Республика Президентининг ўзаро ҳисоб-китоблар ва тўлов интизомига доир Фармонлари ҳамда ташқи иқтисодий фаолият билан боғлиқ қонунлар талабларининг ижроси назорат тартибида текшириб чиқилган.

Текширувда шаҳар ҳудудий коммунал фойдаланиш корхонаси раҳбарлари ва масъул ходимлари ўзларига юклатилган вазифаларга масъулиятсизлик билан қараганликлари оқибатида давлат бюджетидан ажратилган маблағларни белгиланган мақсадлар йўлида сарфламай, талон-тарож қилиш ҳолатларига йўл қўйилганлиги ва бажарилган ишлар ҳам талаб даражасида ташкил қилинмаганлиги, аҳоли истиқомат қилаётган уй-жойларда қишки мавсумга тайёргарлик борасида ўтказилган таъмирлаш ишлари сифатсиз бажарилганлиги, тўлов интизомига риоя қилиш ва истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилишга қаратилган қонунчилик талаблари бузилаётганлиги аниқланган.

Яккасарой тумани прокуратураси томонидан 2000 йилнинг 1 ярмига мўлжалланган иш режасининг 7-бандига асосан туман ҳокимлиги ва унинг бўлимларида Ўзбекистон Республикасининг «Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида»ги Қонуни ижроси юзасидан ўтказилган текширувда туман ҳокимияти умумий бўлими томонидан фуқароларнинг ариза ва шикоятлари юзасидан олиб борилаётган ишлари ва тартиби қониқарсиз равишда бўлиб, ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 12 январдаги «Ижро интизомини мустаҳкамлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори талаблари қўпол равишда бузиб келинган. Жумладан, туман коммунал фойдаланиш бошқармаси бошлиғи А. Сатторов, Бобур кўчаси, 46-уй, 3-корпус, 23-хонадонда яшовчи 2-гуруҳ меҳнат ногирони О. И. Дворин аризаси юзасидан сифатсиз текширув ўтказиб, аризада келтирилган важларни тўлиқ текширмасдан, фуқарога моддий ҳамда маънавий зарар етказган, ўз хизмат вазифасини суиистеъмол қилган.

Бундай фактларни кўплаб келтириш мумкин. Аҳолининг бугунги кунда коммунал ҳамда уй-жой тўловларини тўлай олмаётганлигининг асосий сабабларини соҳа мутасаддилари ўйлаб кўрсалар, мақсадга мувофиқ бўларди. Зеро, коммунал хизмат кўрсатиш тизимидаги мавжуд нуқсонларнинг кўплигидан ҳеч ким кўз юмолмаслиги табиий.

■ **Соҳибжон САЛИМОВ,**
«Ўзбекистон овози» махсус мухбири

Голландия. Бугунги Маастрихт шаҳри.
Владимир ПАНОВ олган сурат

ПЕШҚАДАМЛАР МАВҚЕИ

Мамлакат миллий футбол чемпионати ҳал қилувчи даврасининг 22-тур ўйинлари ҳам бўлиб ўтди. Кеча «Дўстлик» — «Зарафшон» ҳамда «Кимёгар» — «Самарқанд» жамоалари тур учрашувларини якунлашди. Ўйинлардан кейин кучли ўнликни ташкил этиб турган пешқадам жамоалар мавқеида деярли ўзгариш бўлмади. «Дўстлик» футболчилари самарқандликларни (4:3) енгандан кейин очколарини 53 тага етказиб, бу йил ҳам ўз мавқеларини бой бермасликка аҳд қилишганини амалда кўрсатишди. «Самарқанд» жамоаси эса 46 та очко билан иккинчи ўринда бормоқда. «Насаф» футболчилари сафарда тракторсозлар меҳмони бўлиб, дарвозага иккита тўп киритиб битта ўтказиб юбориш билан учинчи ўриндаги мавқеларини яхшилаб олишди. «Нефтчи» ҳам бўш келмаяпти. Фарғоналиклар «Гулистон» майдонида жавобсиз иккита тўп киритиб 44 та очко билан 4-ўринга кўтарилишди. «Навбаҳор»нинг сафарда «Турон» футболчилари билан дуранг (0:0) ўйнаши ўйинлар жадвалининг сўнгги поғоналарини эгаллаб турган жамоалар ўнгланиб олишга зўр беришаётганидан нишонадир.

«СУРХОНОЗИҚОВҚАТСАНОАТИ»

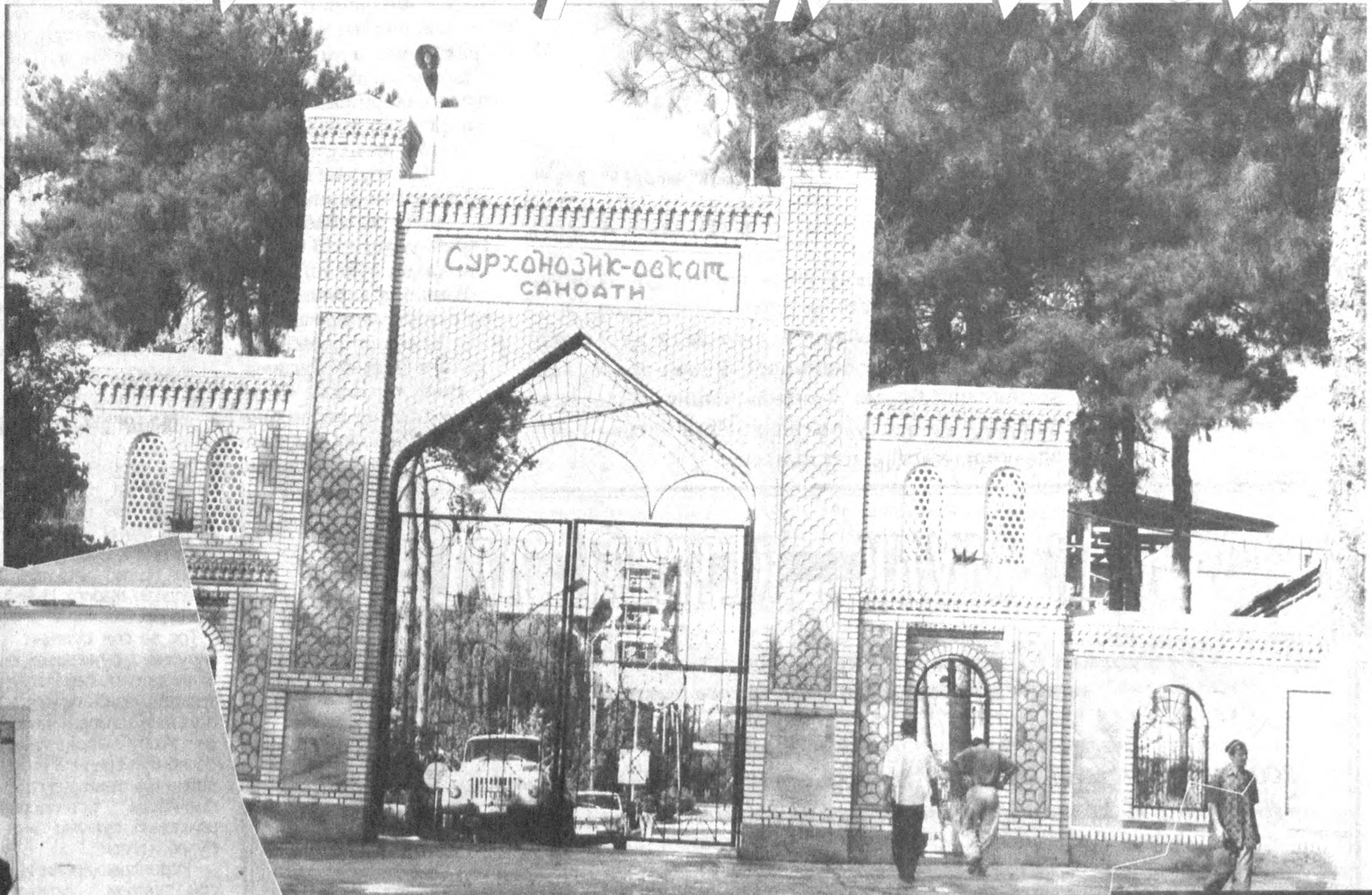

очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти

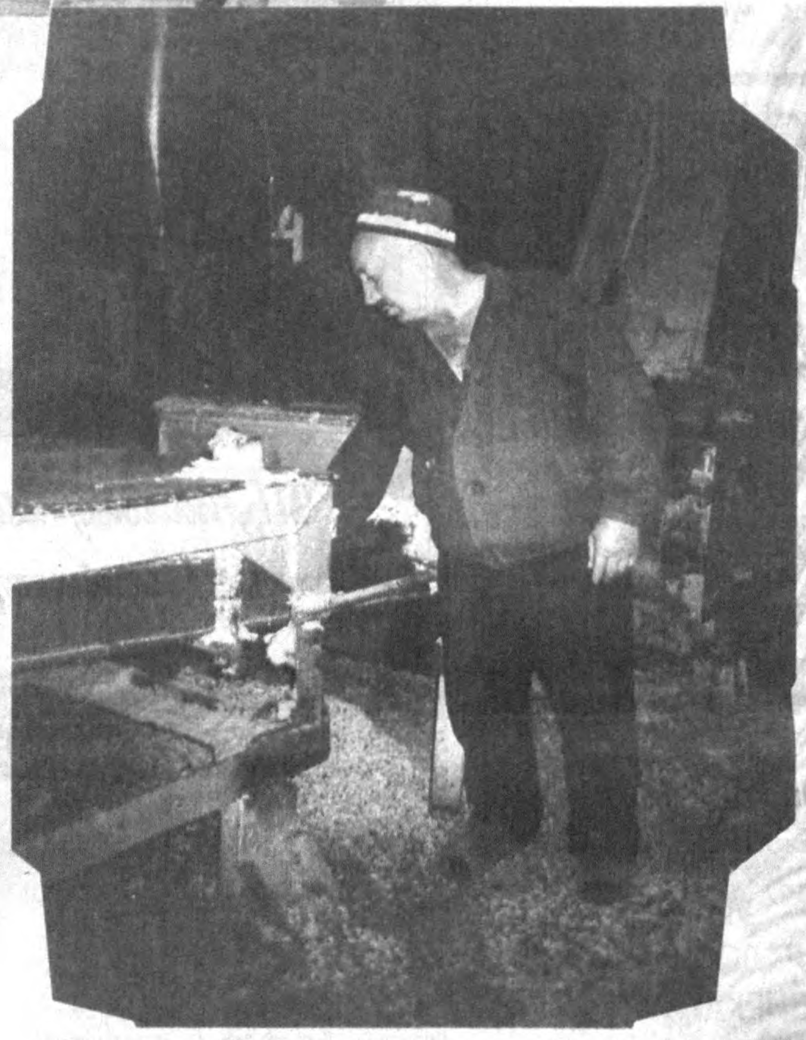

Ўзбекистон халқини яқинлашиб келаётган айём – Истиқлолимизнинг тўққиз йиллиги билан қизғин муборакбод этади.

Тўққиз йил кўҳна тарих учун жуда қисқа муддат. Лекин шу йиллар ичида Ватанимиз ҳар томонлама ривожланди. Мустақиллик мустаҳкамланди. Ўзбекистон жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин эгаллади.

Айниқса, ғалла мустақиллигига эришилганлиги қувончлидир. Дон ҳосилдорлиги кўтарилмоқда. Бу йил пахта майдонларида ҳам ҳосил чўғи чакки эмас. Бу эса ўз навбатида халқимиз фаровонлигини оширишга хизмат қилади.

Қолаверса, боболеҳқонларимиз етиштирган мўл пахта ҳосилидан олинган чигит бизнинг жамоамиз учун сифатли хомашёдир.

Айни пайтда корхонамизда янги ҳосилни қайта ишлашга тайёргарлик кўриб қўйилди. Демак, деҳқону ишчи-хизматчилар ҳамкорлигида яратилаётган неъматлар халқимиз дастурхонини безайди.

Юртдошларимизни қутлуғ байрам билан табриклар эканмиз, ҳар бир хонадонга тинчлик, фаровонлик ва тўкин-сочинлик тилаймиз!

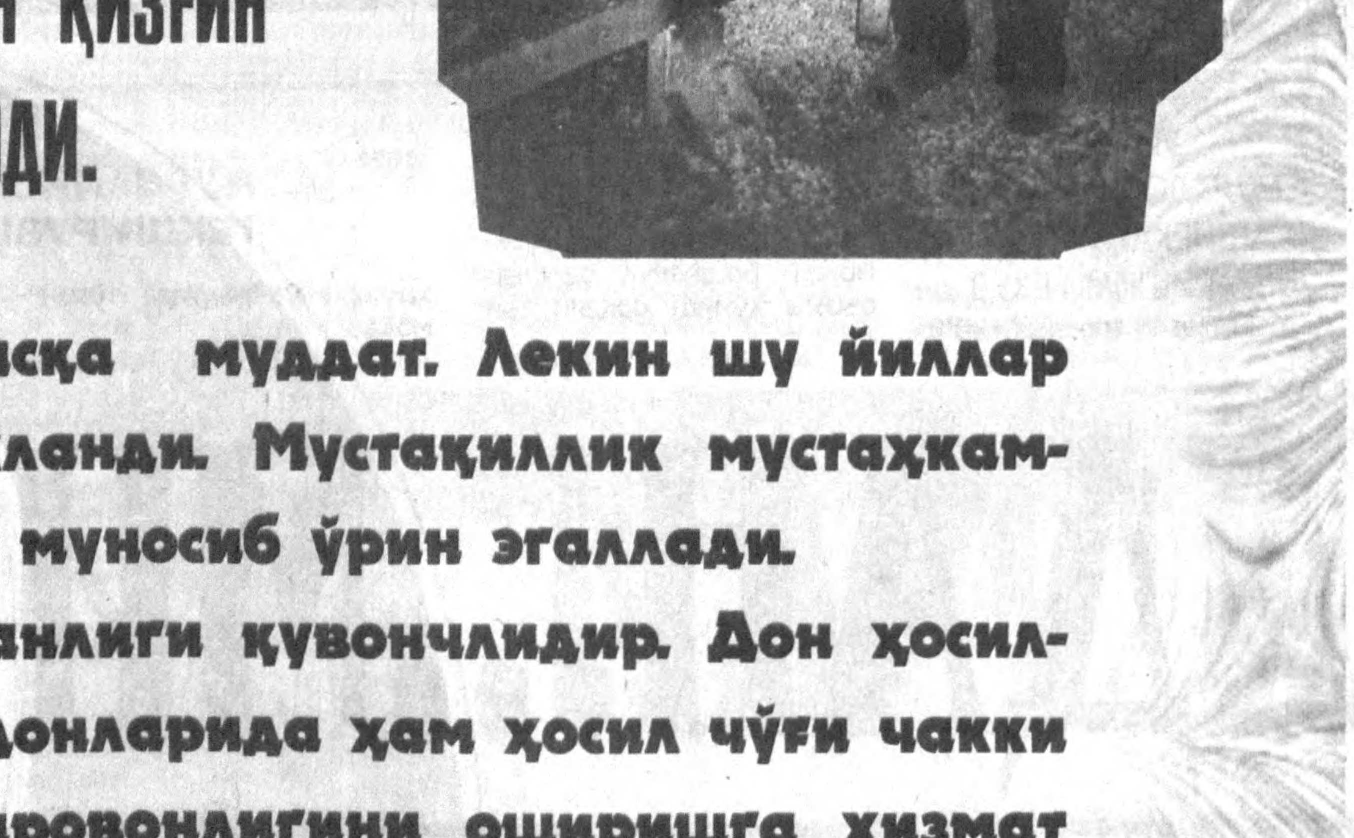

БОШ МУҲАРРИР
Азим СУЮН

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ

Абдулла ОРИПОВ
Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВ
Қозоқбой ЙЎЛДОШЕВ
Ислом ШОҒУЛОМОВ
Норбобо ШАКАРОВ (бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари)
Алимқул СУЛТОНОВ (бош муҳаррир ўринбосари)
Андрей ОРЛОВ (бош муҳаррир ўринбосари «Голос Узбекистана»)
Бахтиёр ҲАМИДОВ (масъул котиб — «Ўзбекистон овози»)
Валерий ЛАБАРЕШНИХ (масъул котиб — «Голос Узбекистана»)

МУАССИС:

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

БЎЛИМЛАР:

Сиёсат — 133-44-55
Иқтисодиёт — 133-76-04
Маънавият — 133-07-20
Хатлар ва оммавий ишлар — 133-12-56, 136-55-16
Ахборот — 133-12-56
Котибият — 133-21-43
Реклама ва эълонлар 133-47-80, 133-38-55,
Факс — 133-73-43, 133-06-83

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:

Андижонда — 25-16-16;
Бухорода — 23-51-40;
Гулистонда — 25-16-22;
Жиззахда — 3-29-44;
Навоийда — 3-39-20;
Наманганда — 6-43-43;
Нукусда — 222-70-12;
Самарқандда — 35-20-54;
Тошкентда — 136-53-16;
Урганчда — 226-51-35;
Фарғонада — 26-46-84;
Қаршида — 4-61-35;
Термизда — 3-79-98.

МАНЗИЛИМИЗ:

700000, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ.

Навбатчи
Ҳайдар НОСИРОВ

Газета «Ўзбекистон овози»нинг компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

Саҳифаловчи-дастурчи
Бахтиёр Жуманов

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.
Корхона манзили:
Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Рўйхатдан ўтиш тартиби
№ 00004
Газета офсет усулида, А—2 форматида босилди.
Ҳажми 2 босма табоқ.

«Ўзбекистон овози» материалларини кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.

Г — 702

Топшириш вақти -- 21.00.
Топширилди -- 21.45
1 2 3 4 5 6

СОТУВДА ЭРКИН НАРХДА